

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás
Vyšlo: 12.10.2004
Číslo: Ročník 14 (2004), Číslo 3
Sekce: Naše téma
Název článku: Internetizace knihoven
Autor: Alena Součková
Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=436>

Internetizace knihoven

Alena Součková

Na základě knihovního zákona mají knihovny mimo jiné zajistit umožnění přístupu k vnějším informačním zdrojům, ke kterým má knihovna bezplatný přístup, pomocí telekomunikačního zařízení (zákon č. 257/2001 Sb., § 4, odst. 1, písmeno d). Podmínka se týká všech zaevidovaných knihoven a termín je stanoven do 31. prosince 2006.

V praxi to znamená připojení všech základních knihoven k internetu. Projekt internetizace knihoven připravuje na základě vládního usnesení Ministerstvo informatiky ve spolupráci s Ministerstvem kultury. Předpokládá se využití Komunikační infrastruktury informačních systémů veřejné správy (KI ISVS). Další možností jsou projekty v rámci Společného regionálního operačního programu (SROP), které využívají až 75% financování z prostředků Evropské unie (opatření 2.2. – Rozvoj informačních a komunikačních technologií v regionech).

Cílem projektů je vytvořit z knihoven veřejná informační centra, která budou poskytovat srovnatelný rozsah a kvalitu informačních služeb všem občanům České republiky. Knihovny by měly v informační společnosti hrát jednu z klíčových rolí jako celoplošně dostupná informační a vzdělávací centra.

V Královéhradeckém kraji je zaevidováno 394 veřejných knihoven ve městech a obcích, krajská knihovna a 22 dalších základních knihoven (vysokoškolské, muzejní, lékařské atd.). Dotazníkové šetření, které proběhlo v březnu tohoto roku, zjišťovalo současný stav vybavení knihoven počítači a zájem knihoven o připojení k internetu nebo zlepšení stávajícího připojení. Díky velkému úsilí pověřených knihoven a ochotě knihovníků a představitelů obcí byly shromážděny důležité údaje. Návratnost dotazníků byla ve všech oblastech kraje téměř stoprocentní.

Průzkum rovněž ukázal na několik důležitých faktů:

- počítačem s připojením na internet jsou vybaveny všechny městské knihovny a obecní knihovny s profesionálním pracovníkem,
- v obecních knihovnách, kde činnost zajišťuje neprofesionální knihovník, vykazuje počítače asi 1/3 těchto knihoven – převažuje však nízká rychlost připojení (64 kb/s a nižší),
- knihovny v obcích, až na výjimky, sídlí ve společné budově s obecním úřadem,
- otvírací doba knihovny pro veřejnost se zvyšuje v souvislosti s připojením na internet,
- stále existují knihovny, které se doposud neevidovaly u Ministerstva kultury,
- knihovny mají zájem o připojení k internetu nebo zlepšení stávajícího připojení (od malých obcí do 100 obyvatel až po velká města).

Od roku 1999 využívají knihovny Královéhradeckého kraje možností státních dotací pro vybavování kvalitní výpočetní technikou a připojování k internetu. V programech RISK a VISK 3 bylo celkem podáno 174 projektů a získáno přes 12 miliónů korun. Tento trend pokračuje.

V roce 2004 byla vyhlášena dvě kola programu VISK 3 pro připojení knihoven k internetu prostřednictvím intranetu veřejné správy. Program je zaměřený převážně na knihovny v menších městech a obcích a je realizován Ministerstvem informatiky prostřednictvím Českého Telecomu. Nově napojeným knihovnám (přípojka ASDL 512/128 kbps) budou hrazeny zřizovací a komunikační poplatky po dobu 36 měsíců od připojení. Knihovna si musí ze svého rozpočtu zajistit technickou připravenost pro instalaci a nákup (nebo pronájem) nezbytné výpočetní techniky a softwaru (minimální konfigurace pro provoz WWW prohlížeče, antivirová ochrana, možnost tisku).

V průběhu let 2005 a 2006 budou Ministerstvem informatiky připraveny projekty pro napojení cca 4 000 dosud nenapojených knihoven na území celé České republiky.

V únoru 2005 – v rámci třetí výzvy programů SROP s využitím finančních prostředků EU - bude podáván Královéhradeckým krajem projekt zaměřený na internetizaci a zlepšování komunikačních sítí v regionu, kde budou zohledněny i knihovny. Podmínkou je udržitelnost projektu ještě po dobu pěti let po jeho realizaci.

Záleží na provozovatelích knihoven, zda nabízené možnosti využijí k rozšíření a zkvalitnění služeb knihoven pro obyvatelstvo měst a obcí – v zajištění rovného přístupu k tradičním i elektronickým informačním zdrojům – v duchu slov ministra informatiky Vladimíra Mlynáře: *„Chtěl bych posunout Českou republiku po žebříčku vyspělých zemí tak, aby to byla země, která umí používat moderní technologie. Při nástupu do funkce jsem si dal tři cíle: zlevnit připojení na internet, dosáhnout toho, aby počet lidí tzv. počítačově gramotných byl padesát procent společnosti a aby alespoň čtvrtina úředních agend byla vyříditelná přes internet bez cesty na úřad.“*